

Jonglööri Juha Kurvinen harjoittelee Pjongjangin sirkusareenan pukuhuoneessa.

TEKSTI JA KUVAT SUSAN HEIKKINEN, PJONGJANG

Suomalainen jonglööri ja taikuri pakkasivat mukaansa moottorisahan, oluttuopin ja savukeaskin ja matkustivat Pohjois-Koreaan kansainvälisille kulttuurifestivaaleille. ▶

Sirkus

Pjonggjang

■ Festivaalien avajaisparaati marssii pari kilometriä Kaesonkatua, ja kymmenettuhannet ihmiset vilkuttavat 700 festivaaliesiintyjälle. Kukkavihko on juuri pudonnut jonglööri Kurvisen leuankärjeltä.

Kymmenettuhannet korealaiset täyttävät kadunvarret avajaiskulkueen aikana.

On vaikea tutkailla ihmiskasvoja, kun niitä on kymmeniätuhansia vierekkäin.

Pjongjangin Kaeson-kadun varret kuhisevat kaikenikäisiä pohjoiskorealaisia, joilla on hymyilevät ilmeet, kirjavat onnenhuiskut ja juhlat vaatteen. Suloisimmat pikkulapset tapittavat eturivistä ja tummanpuhuvat miehet vilkuilevat takaa, keitä kadulla oikein kulkee.

Siinä kulkee kaksi kaverusta, turkulainen jonglööri **Juha Kurvinen**, 28, ja helsinkiläinen taikuri **Jori A. Kopponen**, 28, tapittaen takaisin.

Marssimaan mahtuu myös kuubalaista pianistia, brittiläistä oboistia, Venäjän ballettia, Armenian oopperaa, jopa amerikkalainen kevyen musiikin kvintetti. 700 ulkomaalaista ovat osa joukkokohtausta suuresa show'ssa.

Pjongjangin jokakeväiset kansainväliset kulttuurifestivaalit alkavat parin kilometrin avajaisparaatilla, jossa kukkia ja torvimusiikkia ei säästellä.

Ikkunoista vilkuttavien ihmisten takaa, jokaisen asunnon seinältä, pilkottavat kahdet totiset kasvot, festivaalien suurimmat tähdet ja tirehtöörin: edesmennyt presidentti **Kim Il Sung**, »suuri johtaja», ja hänen poi-

■ **Työväenpuolueen perustamisen muistomerkki – sirppi, vasara ja sivellin.**

kansa, nykyinen valtionpäämies **Kim Jong Il**, »rakastettu johtaja».

Tämä on maailman epäluuloisin ja sulkeutunein valtakunta, jonka 23 miljoonasta asukkaasta 6,5 miljoonaa tarvitsee humanitaaristen järjestöjen mukaan ruoka-apua.

Joka kevät Pohjois-Korea lennättää silti festivaalin sadat taiteilijat tilauskoneilla eri puolilta maailmaa, majoittaa hotelleihin kymmeneksi päiväksi, ruokkii, kuljettaa, hoi-
vaa ja maksaa kaikille viisi dollaria taskurahaan päivässä.

Satojen laulajien, tanssijoiden, muusikko-

■ **Asukkaat vilkuttavat festivaalien avajaiskulkueelle.**

jen ja muiden estraditaiteilijoiden rooli on osoittaa, kuinka kaikki maailman kansat haluavat ilmaista ystävyystään korealaisia kohtaan ja kunnioittaa läsnäolollaan suuren johtajan Kim Il Sungin syntymäpäivää.

Taiteellinen pyrintö on kohti festivaalin kultapalkintoa. Neljä kertaa osallistuva jonglööri Kurvinen tietää, että sen voittamiseen tarvitaan jokin uusi, yllättävä tempu. Vain yksi asia arveluttaa.

»Entä jos ne eivät tiedä, mikä moottorisaha on?»

Maaotteluhenkä ilmassa

Harjoitukset pidetään Pjongjangin marmorisella, 3 500-paikkaisella sirkusareenalla.

Suomalaisen Daruden *Sandstorm*-hitti soi, kun ruotsalainen **Erik Ivarsson** hyppää yksipyöräisensä selästä metrin korkuisen esteen yli.

»Vahva voittajaehdokas, taitaa tulla Suomi–Ruotsi-maaottelu. Täällä arvostetaan

■ **Naispoliisi ohjaa liikennettä Chang-gwang-kadulla.**

■ **Avajaisparaati, jossa kulkee 40 eri kansallisuutta, nousee avajaisjuhlaan Huhtikuun 25:n päivän kulttuurikeskukseen.**

Tärkeimpänä hetkenä Hans Ruubel – Kopposen renttuileva roolihahmo – näyttää 20 metriä leveän lavan keskellä vain mieheltä joka istuu tuolilla ja savuaa, diskohitti *Daddy Coolin* pauhatessa hallissa.

Hämmentynyt korealaisyleisö ei näe lähikuvaa siitä, kuinka Kopposen suuhun katoaa palavia savukkeita toinen toisensa jälkeen, lopulta kokonainen askillinen.

»Huomattiin vaan, että ihmiset ei kauheasti reagoineet», raportoi Kopposen tanssijatar **Henrika Hakamäki**, 23, numeron jälkeen.

Ainakin suomalainen kapakkahuumori on jotain erikoista, varsinkin notkeiden mongoliakrobaattien esteettisen kukkainäytöksen rinnalla.

Kurvisen moottorisaha lentää suunnitelun hurjasti teräketju pyörien, mutta paljon hauskeempaa yleisöllä on, kun Kurvinen lykkää tulisoihdun takapuoleensa, kaksi korviksi ja pomppii maneesilla ympyrää huutaen kimeästi »Tökkii!» Se on kaniini koreaksi. ▷

■ **Pikkupurtavaa myydään Pjongjangin keskustan sivukadulla.**

Toisessa numerossaan Kurvinen muun muassa tasapainoilee täyden oluttuopin kanssa. Sitten hän hakee yleisöstä avustajan, pukee tämän valetakkiin, työntää kätensä takaapäin takin hihoihin ja alkaa heilutella käsiä. Yleisö ulvoo naurusta.

Illalla kävellään tyhjiä ja pimeitä, kuusi-kaistaisia katuja pitkin kaupungin hienoimpaan hotelliin Koryoon pelaamaan biljardia ja juomaan olutta.

»Entä jos et suostuisi laittamaan rintamerkkiä», taikurin toinen tanssijatar **Maritza Engström, 22**, kysyy tulkilta ja osoittaa Kim Il Sung -pinssiä tämän rinnassa.

»Kaikkien täytyy pitää sitä», tulkki sanoo.
»Mutta jos et vaan pidä?»
»Täytyy pitää.»

Rullamatto vie kansakunnan pyhimpään

Metallinpaljastin inahtaa, ja viihdetaiteilija Kurvinen viitataan sermien taa tarkastukseen.

Vielä Moskovassa pojat ovat uhonneet, että salakuljettavat kameräkännykän suuren johtajan Kim Il Sungin lasiarkulle. Jää-
nä nyt kiinni rakennuksessa, jossa kamerat

■ **Henrika Hakamäki (oik.) ja Maritza Engström käyvät tanssikuviota läpi ennen illan esitystä.**

on jyrkästi kielletty, totalitaarisessa maassa, johon ei saa tuoda kännyköitä!

Ei sentään. Sytkäri se vain oli, mutta siinäkin saa nuhteet.

Absurdi matka kohti marmoripalatsin pyhintä jatkuu. Liu'utaan hitaasti ja äänettömästi rullamatolla, ja sitten mutkan jälkeen toisella rullamatolla, satoja metrejä.

Käytävän ikkunoiden läpi näkee ja kuulee oikein läheltä, kuinka tuhatkunta sotilasta marssii ohi laulaen uljaita säveliä. Viimeisinä tulevat naissovitilat.

Astutaan parimetriselle rullamatolle, jon-

ka alla pyörivät harjakset puhdistavat kengänpohjat.

Sitten karsinaan, jonka liikkuvan lattian alla muljahtelevat muhkurat hierovat kengänpohjat ja notkistavat nilkat. Outoa jalkapohjahierontaa ihmetellessä melkein jää huomaamatta, että karsinan korkeat sivuseinät ovat mustaa lasilevyä.

Neliriviin, komentaa opas, ja astutaan isoon marmorisaliin. Tv-kameroiden käydessä seisahdutaan 8-metriseen, hohtavanvalkoiseen Kim Il Sungin edessä.

Hän katsoo pieniä ihmisiä jaloissaan, ta-

■ **Maritza Engström maskeeraa taikuri Jori A. Kopposta vanhaksi juopoksi.**

nakassa haara-asennossa, suorissa housuissa, solmioissa ja päällystakissa, kasvoillaan voittoa hymy, taustakankaalla aamunsarastuksen pastellisävyt.

Ajetaan hissillä toiseen kerrokseen, kävellään läpi lyhyen käytävän, jossa kymmenet hiustenkuivaajan kokoiset suuttimet puhaltavat pölyt kävijöistä, ja päästään lopulta pyhimpään.

Hämärähkön marmorihallin keskellä hän

■ **Suomen jonglööraus- ja taikatiimi liimautuu hotellihuoneeseen, kun Pohjois-Korean televisio esittää sirkusshow'n.**

lepää selällään lasiarkussa, punaisen peiton alla, ehkä liiankin elävän näköisenä. Kierretään myötöpäivään ehdottoman kunnioittavasti. Kumarretaan ensin jalkoja, sitten oikeaa kylkeä, kierretään harvahiuksinen pääpuoli ja kumarretaan vielä vasen kylki.

Hallissa soiva sinfoniamusiikki onnistuu jotenkin välittämään yhtä aikaa pakahduttavan uljuuden, elämää suuremman suuruuden, musertavan surun ja vankkumattoman tulevaisuudenuskon tunnelmia.

Opas niiskaisee. Tanssijatar Engström

Suuren johtajan lasiarkkia kumar retaan kolmesti, ensin jalkopäässä.

■ **Pjongjangin metro on hyvin syvällä maan alla, sillä tunnelit on rakennettu myös pommisuojaiksi. »Kunnia»-nimisellä asemalla ulkomaalaisia katsellaan totisesti.**

taas onnistuu hillitsemään naurunsa, vaikka »vartija ihan selvästi raapi muniaan».

Taivaasta lähetetty mies

Palsamoitu Kim Il Sung on vasta alkua.

Kuljetaan hartaina lahjahuoneeseen, joka on pullollaan suuren johtajan vastaanottamia ansio- ja muistomitaleita, kunniatohtorin viittoja Pakistanin ja Indonesian kaltaisista maista sekä valokuvatauluja kättelyistä maailman johtajien, kuten **Jasser Arafatin**, kanssa.

Suomalaisiakin esineitä on kaksi. Ensimmäinen on eduskunnan 75-vuotisjuhlamitali. »Tekstiileitoillisuutta Orimattilassa 1882–1982», lukee toisessa.

Seuraavassa hallissa on junanvaunu, jolla johtaja virkavuosinaan matkaili ympäri Euroasiaa ja vähän Afrikkaakin.

Seinäkokoisilla valotauluilla kiitävät vallojuovat esittäen reittejä, joilla vaunu aikoo kolkkaa, ja digitaalinäytöillä vilistävät kilometrilukemat. 152 000 uhrautuvaa kilometriä ulkomailla vuosina 1945–1994, jää lopuksi välkkymään tauluun. ▶

■ Kevät tekee tuloaan Taedongjoen rantapuistoihin.

Vieraat poistuvat hallista suhteellisen hämmentyneinä, eikä Continental-renkaineen museoitu suuren johtajan Mercedes-Benz 500 LE seuraavassa huoneessa enää säväytä.

Turtumus vain pahenee, kun seuraavassa salissa käteen ojennetaan pieni Sony-sanelunauhuri.

Kun sen painaa korvalleen, saa kuulla tunteen palosta vapisevalla brittienglannilla luettua selostusta salin seinien reliefeistä. »Oi katsokaa noita työläisiä, sotilaita, intellektuelleja, jotka ovat suuren surun murttamia suuren johtajan poismenosta... tuon miehen joka meille oli taivaasta lähetetty...»

Kokemuksen jälkeen harva jaksaa enää vastustella, kun oppaat patistavat kirjoittamaan vieraskirjoihin vaikutelmia paikasta.

Kim Il Sung rules forever, kirjoittaa Kurvinen suomalaisseurueen puolesta, ennen kuin lähdetään valmistautumaan illan omaan esitykseen.

Rentoa menoa rantapuistossa

Diplomaattinen kriisi on lähellä seuraavana aamuna, kun Suomen sirkus loistaa bussissa poissaolollaan.

■ Lastenpalatsissa hanuriorksteri esittää festivaalivieraille parastaan.

Ilmenee, ettei tätä ole kestäetty selvin päin. Ruotsalaiset raportoivat, että suomalaiset ovat olleet aamiaissalissa *mycket drunkna*. Oppaat ovat kauhuissaan, mutta väsynyttä seuruutta ei saa vuoteistaan bussiin.

Maaseutu ja *Kansainvälinen ystävyysnäyttely* jäävät suomalaisilta näkemättä. Matkanjohtaja Kurvinen joutuu myöhemmin oppaan puhutteluun.

Sinä iltana koreanonnenpensaat ja magnoliat hehkuvat Taedongjoen rantapuistossa, kun vaiteliaat oppaat saattavat suomalaisia vieraita ylimääräisellä kävelyretkellä.

Polkupyöräily on naisilta kielletty, turvallisuuden vuoksi, kertoo tulkki.

■ Yksi äärimmäisen harvoista kaupallista viesteistä Pjongjangin katukuvassa: automainos.

Tämä ei ainakaan ole teatteria. Vanhat miehet pelaavat nurmikolla korttia, toiset vahtivat kalasiimojaan, nukkemaisen herttaiset pikkutyötöt kirmaavat pensaiden lomassa.

Kojuissa myydään kalastustarpeita, ja hilpeä opiskelijaporukka treenaa juoksukilpailuun, jossa joukkueen toiset jalat sidotaan narulla yhteen.

■ Lapset pelaavat go-lautapeliä näytöksessä Pjongjangin lastenpalatsissa.

ri tulkki, joka tyttösenä vielä pyöräili kouluun.

Talutushihnaan on totuttava

Heti pääkaupungin ulkopuolella, valvontapisteiden tuolla puolen, on kuin palaisi puoli vuosisataa ajassa taaksepäin, kertovat humanitaarisissa tehtävissä olevat suomalaiset.

Me emme pääse edes parinsadan metrin päähän hotellista. Ollaan jo liian kaukana, opas sanoo, vaikka kävelylle on lähdetty. Eikö voitaisi mennä siltaa pitkin joen yli? Ja heti takaisin?

Ei. Silta on meille liian kapea. Tai vaikkei olisi, ainakin se on pitempi kuin näyttää, emme jaksaisi kävellä takaisin. Oppaat eivät taivu. Heillä on ohjeet, joita ei rikota.

Oppaiden asema on vaikea. Eräs opas on kertonut ulkomaiselle ryhmälleen, että ellei hän täytä tehtävänsä hyvin eli kaitse ryhmäänsä aikataulun mukaisesti, hän voi päästä päiviltään, tuosta vain, eikä selityksiä kuunnella.

Käännymme takaisin. Maisemaa hallitsee 105-kerroksinen Ryugyong-hotelli, jonka 3 000 ikkunaa ovat jo 15 vuotta tuijottaneet ▷

■ Kimilsungiat hehkuvat vuosittaisessa kukkanäyttelyssä, joka järjestetään edesmenneen Kim Il Sungin kunniaksi.

Niin, meillä Suomessa on muuten sellainen kilpailu, jossa kannetaan vaimoja...

»Tiedän, olen nähnyt televisiosta», yllättää tulkki. Satelliittivastaanottimet ovat Pjongjangissa kiellettyjä.

Sähköpostia käytetään, ja kyllä pjongjangilaisetkin opiskelijat chattailevat, mutta internet on rajoitettu maan sisäiseksi – internetiksi siis.

Pjongjang on rennompaa kaupunkia kuin vielä muutama vuosi sitten, sanovat kaikki, jotka ovat siellä aiemmin käyneet.

Ihmiset hymyilevät enemmän, katsovat

ulkomaalaista avoimemmin ja pukeutuvat värikkäämmiin.

Autoja on enemmän – ainakin kaksi isoa automainostakin katukuvassa – kuten myös polkupyöriä.

Näkyypä yksi pjongjangilainen poika jopa rakentaneen pienipyöräisen custom-fil-larin.

Jokaisessa polkupyörässä riippuu rekisterikilpi, eikä naisia näy satulassa lainkaan. Naiset joutuivat pyörillä paljon onnettomuuksiin, joten pyöräily kiellettiin heiltä kokonaan viitisen vuotta sitten, kertoo nuo-

POHJOIS-KOREA
(Korean demokraattinen kansantasavalta)

- itsenäistynyt 1948
- asukasluku 23 miljoonaa
- pinta-ala 120 540 km²
(noin 1/3 Suomen koosta)
- pääkaupunki Pjongjang,
väkiluku noin 3 miljoonaa
- valtiomuoto diktatuuri
- valtionpäämies Kim Jong Il (vuodesta 1994)
- bruttokansantuote alle 800 e/asukas
(Suomessa 22 000 e)
- tärkeimmät vientituotteet: mineraalit,
metallituotteet, sotatarvikkeet, tekstiilit,
kalatuotteet
- elinajanodote: miehet 68 v, naiset 74 v.
- uskonnot: buddhalaisuus, kungfutselaisuus
ja kristinusko, mutta uskontojen harjoittaminen vähäistä

LÄHTEET: CIA WORLD FACTBOOK, VESTERINEN YM, KOREA - KOLME OVEA TIIKERIN VALTAKUNTAAN (GAUDEAMUS 2000)

kaupungin keskustaa tyhjinä silmäkuoppina.

Pyramidinmuotoisen, rapistuvan betonirangan huipulla 300 metrin korkeudessa seisoo nosturi, ikään kuin vakuuttaen, että vielä jonain päivänä hullua hotellihanketta jatketaan tässä kaupungissa, jossa käy vain joihinkin tuhansia turisteja vuodessa.

Henkilökultti tulvi yli äyräiden

Viikon kuluessa on esiinnytty neljästi sirkusareenalla, kukitettu suuren johtajan 30-metrinen pronssipatsas, vierailtu hänen syntymäkodikseen kutsutulla maatalolla, nähty puu johon hän poikana kiipesi tavoittelemaan sateenkaarta, juotu vettä samasta kaivosta, josta hän joi, ja tanssittu ryhmätansseja hänen nimeään kantavalla aukiolla.

Ei ihme, että henkilöpalvonnan malja kuohuu kohteliaimmallakin vieraalla yli.

Maaottelu päätty tasan, kun sekä Suo mi että Ruotsi saavat kultaa.

■ Taikuri Kopponen (vas.), sirkus-sarjassa hopeaa ja jonglööri Kurvinen, kultaa.

Viimeinen niitti on kukkanäyttely, jonka asetelmissa loistavat tuhannet orkideansukuiset kimilsungiat ja yhtä lukemattomat begoniamaiset kimjongiliat.

Lukumattomia asetelmia ja, ennen kaikkea, Kim Il Sung -aiheisia valotauluja niiden taustoina. Kim hurraavien kansanjoukkojen edessä, Kim pienokainen polvellaan, Kim ja poikansa uljaiden ratsujen selässä, Kim lukee, teini-Kim johtaa sissijoukkoja japanilaisia miehittäjiä vastaan 1920-luvulla, Kim neuvoo työläisiä... yhä uudestaan, kahdessa kerroksessa.

Lapsetkin, kuten selviää eduskuntatalon

■ Juha Kurvisen moottorisaha lentää Pjongjangin sirkuksessa.

kokoisessa lasten harrastepalatsissa, on kasvatettu hyvin, hyvin lojaaleiksi. Hieno, musiikkipitoinen lavashow alkaa filmileikkeellä suuresta johtajasta, jonka tullessa kuvaan on aina suotavaa taputtaa.

Jos vuosikymmenien yhtäkkiä lakkautettaisiin, montako sukupolvea veisi, että pohjoisko-realaisten mielet olisivat taas jotakuinkin eheät?

Ja suostuisivatko he silloin säilyttämään

■ Laulu Pjongjangin lastenpalatsin kutsunäytöksessä on kimakkaa, kovaa ja korkeatasoista.

kaiken tämän häkellyttävän rekvisiitan jälkipolville?

Sillä jotain traagisen ainutlaatuista maailma menettäisi, jos Pjongjangin marmorikulissit hajotettaisiin maan tasalle, kuten kaupungille Korean sodassa 50 vuotta sitten kävi.

Televisiotähdet lähtevät

Viimeisen päivän palkintojenjakoseremoniassa suomalaishuumori palkitaan.

Kurvinen poistuu lavalta kullankäinen ja Kopponen hopeanvärinen pokaali kourassa. Kopposen show'n viimeiset esitykset upposivat yleisöön hyvin, sillä areenalle saatiin lopulta kunnan valkokangas.

Suomi-Ruotsi-maaottelu päätty tasan, sillä myös yksipyörätaiteilija Ivarsson saa kultaa, ja hetkinen, niin saa myös venäläisjonglööri Aleksandr, ja niin saa myös mongoliklovni Khadgaa Khatanbaatar...

Kambodžalainen herra Bhi, joka on esittänyt yksinään kahta painijaa, kantaa puolestaan kotiin samanlaisen hopeisen pystin kuin Kopponenkin.

Pronssipystien kohtalon lisäksi epäsel-

väksi jää, oliko kaikkia muitakin sirkustaitelijoita kuin suomalaisia pyydetty ennen ratkaisua »lahjoittamaan» osa järjestäjien antamista taskurahoista takaisin festivaalikomitealle, olivatko muutkin myöntyneet, ja oliko suomalaisten 50 euron tippi ollut peräti suurin.

Muitakin suomalaistaitelijoita palkitaan. Laulustradilla kilpailleiden Viktor Klimenkon ja Johanna Rusasen esittämä hengellinen laulu saa sarjassaan hopeaa.

Näytelmä päätty, kun kännykkäpusit ojennetaan lentokentällä takaisin. Hämentävästä show'sta ei voi varmasti sanoa ymmärtäneensä mitään.

Totuuksia siitä, mikä »sirkus Pjongjangissa» on aitoa ja mikä kulissia, on yhtä monta kuin yleisössä silmäpareja. On vain äimisteltävä.

Oppaat jäävät vilkuttamaan lähtöhalliin, ja raavailla miehillä tulee melkein tippa linssiin. »Tekisi niin mieli pelastaa ne täältä.»

Tanssijattaret taas huokaisevat helpotuksesta: »Vihdoinkin eroon niistä.»

Tuiman tullimiehen ilme sulaa silmänräpäyksessä, kun hän tunnistaa jonglööri Kurvisen televisiosta tutuksi. Etusormet nousevat koppelakin viereen korviksi, valkea hammasrivi rävähtää lapsekkaaseen virneeseen.

»Tokkii!» □

Pohjois-Korean lyhyt historia

Toisen maailmansodan päätyttyä Yhdysvallat otti hallintaansa Korean niemimaan eteläosan ja Neuvostoliitto pohjoisosan. 1948 molemmat Koreat julistautuivat itsenäisiksi. Miljoonia uhreja vaatinut Korean sota, johon Yhdysvallat ja Kiina sekaantuivat, syttyi 1950 ja päättyi aselepoon 1953. Niemimaa pysyi jaettuna, eikä rauhansopimusta ole tehty vielä.

Pohjois-Korean johtaja, Neuvostoliiton luottomies Kim Il Sung, rakensi ympärilleen henkilökultin. Valtion ideologiseksi perustaksi hän kehitti marxismi-leninismia ja kungfutselaisuuden pohjalta juče-aatteen, joka korostaa kansakunnan omavaraisuutta ja kaikenpuolista itsellisyyttä, vahvaa johtajuutta ja kuria.

Kun Kim Il Sung kuoli 1994, vallan peri hänen julkisuutta karttava poikansa Kim Jong Il (s. 1942). Pohjois-Korea eristäytyi muusta maailmasta yhä tarkemmin. Viime vuosina Pohjois-Korea on ryhtynyt varovaisiin talousuudistuksiin, mutta maa tarvitsee yhä jatkuvaa ruoka-apua. Kiista erakkovaltion mahdollisesti kehittämisestä ydinaseista jatkuu, eikä Yhdysvallat hellitä kauppasaartoaan ennen aseksymyksen ratkeamista. □

